

Vol. 36
n. 5

ZEWG

ANGLI-

GOVANNI

U

GIUSEPPI.

Victor Mercier

22/1/45.

Metod mit-toljan ta' D. Capriè.

PERSUNAGGI

1. GUZEPPI   Tifel ta' xi għaxar snin.
2. GIOVANNI.   Tifel ta' xi tliet-il-sena.
3. NARDU ZAMORA   Kurrunell Spanjol u missier Giovanni.
4. GORĠ PERELLOS   Konti.
5. NINU.   Tabil u z-ziju ta' Guzeppi.
6. SEFTUR.   Tal-Konti.
7. PAWLU   Skarpar rit.
8. DON INJAZ.   Superjur tal-kulleġġ.

Dramm ta' sitt Atti.

ATT I.

3x-xena tiraprezenta daqsaen ta' kmajra f' kullegj. 4' nofs il-kamra, hemm mejda ekejna, b'xi kotba fuqha, u hemm xi tliet siggijet madwarha. Ma' kull naha tal-kamra, hemm zewg sodod.

Hdejn il-mejda, hemm Guzeppi bi ktieb f' idu jistudja.

4' daqqa wahda jidhol Dun Injaz, 4' Giovanni f' idu. Guzeppi malajr iqum minn postu.

Guzeppi

Ikunu mfaktrin il-qlub safja ta' Gesu u ta' Marija.

Dun Injaz

Dejjem ikunu mfaktrin. Qibtlek, sieteb qdnid, Giovanni Zamora, li inti, natsel kibda minn isea thobbu u zjommue bhalha wieted minn tbrbek tal-kullegj. Mill-lum 'il quddiem, Giovanni ser jibda jaqsam mieghek din il-kamra. (Jotroj u jhalli lil Giovanni fil-kamra)

Guzeppi

(Wara pawsa) Giovanni, inti barrani?

Giovanni

Gjiena spanjol.

Guzeppi

U ghadek ma taf lil tadd mit-tfal li hawn fil-kullegj?

Giovanni

Li, ghadni ma naf lil tadd

Guzzeppi

Giovanni
Guzzeppi

Mela, jekk joqg'għok, inkun jien l-ewwel
 tabib tiegħek. Għaimni Guzzeppi.
 Niżżik tajr Guzzeppi. (Għidni l'idejn xulxin)
 U nidx nqtimek tneħħi l-twejjeġ tiegħek
 mis-sorra u mbagħad nitkellmni
 fuq il-graġja ta' kajjetna. (Wara.
 li jneħħi l-bżonnijiet ta' Giovanni
 mis-sorra) Issa, eja nqtimek il-
 graġja ta' kajti. (Spoggu bil-qiegħda
 tdejn il-mejda) U wlehdit f'raħal
 sabit ibajjad f'xatt il-batar, im-
 dawwar b'ogħma ta' laring u ta'
 zebbug. Meta kellu sitt snien, jiena
 kont imwennes mill-imt'abba kbira
 ta' omni, u kont mbenni mid-
 datqa telwa taqtha. Missieri kien
 fiżżal fuq bastiment tal-qlieq -
 kien idun xhur stat ma jara
 lilu u lil omni, iżda meta kien
 ja'al id-dar wara xi vjaġġ kollu
 tigril kbenu ta' zighil, ta' farag
 u ta' tlewwa kbenu jgħattix xi
 ftit għas-skiet ta' dik il-firda
 twila.
 Kont fil-hena tiegħi, meta wasal
 jinn li fih dik il-hena tiegħi
 għ'abet btal tohma. Minn xi jnien,
 omni kbenu tilminta minn tress

tażen li ma kienet tifhem xinh, u
kienet tithaddet fit-tul fuq missieri,
u tghidli b'is insieteb it-talb
tiġthi mat-talb illi hi kienet
taqthmel 'l Alla b'is ibiegted minn
missieri l-ghali.

Billi kont għadni iżżir, ma kellix,
la el-dehem u lanqas il-tala nit-
kixxef il-ttija ta' dawb id-dwejjag;
imma niftakar li d-dmugħ li
kien jaqbez f'dagga minn għajnejn
ommi, u dak it-talbit ta' galb
li ta' sikwit kien jaqbad lil
ommi, tefgħuli għewwa galbi b'tal
tferfir ta' biza.

Kont insejt ingħidlek li omni kellha
tuha, talib fuq bastiment tal-
għewwa. Konna mistennew minn sibt
għall-ietor li missieri jasal, u
l-insejkenha omni ma kienet talif
tibki. meta lejla watda smajja
l-bieb itabbat. B'għajja mott niftat
u sibt ma' wicci liż-żiżu hin, li
dahal bla ma gal l-ebda kelma.
Hu dahal fil-kamra fejn kienet
kinstab omni, u hi malli ratu
wicci mill-lewn il-għarsa tax-
xema u għajnejh minlijin bid-

dmuqg, għajtet għajta u waqgħet għaxxa
L-imsieken missieri kien għerq,
u wara tliet ijiem, ommi mietet
ukoll.

Giovanni
Giuseppe.

U min tra t'siebek, Giuseppe?
Iz-zijn min. Kif mietet ommi, tadni
fuq, dirgħajh tabt tarġa s'igħar ma'
jenz id-dar, u għal xi żmien id-
dmuqg tiegħi tħallat ma' tiegħi.
Embogħad beda jfarragni bi kien
teln, u wegħidni li jibqa' jthobbi
għal dejjem, bħal ma kien ithobbi
lil ommi, u jzommni bħal ibni,
u jibqa' dejjem wadnu b'is ma
jkbllux t'sieb iktor tliet dik tal-
hena tiegħi. U dawn il-wegħidiet
iz-zijn żammhom għal kollor.
Għadda xi żmien u iz-zijn keller
farġa' jsefer, u qegħidni bħalha
ntem f'dan il-kulleġġ, fejn ilni
isra etba' snin. Ngħidlek li
iz-zijn jthobbi tassew minn qalbu,
kull darba li jigi jżurni, wara
li ma jistieqgħo jinfired minni, u
jiena nfites li npattilu dik l-im-
kabba, u ntoss li għalih nagħmel
bil-ferta, inqas l-akbar saqficcija
Imma, f'dana kollu, emminni

Giovanni, ma hemma imhabba btall-
imhabba tal-genituri.

Giovanni

(Wara pausa qasira) Anqas l-ewwel min

ta' tfuliti ma kien infernien minn
kelma u minn qiegħla t'ommi! Kont
qadmi tarbija meta spajt iltim. U
henes, Giuseppi, ommi kienet twieldet
fl-Italja, u fil-waqt li minn fuq
il-kwarta tal-bastiment li wassalna
f' din il-belt, kont qiegħed imhones
imghajjed lejn il-għiel tax-xtut,
missieri wrieni daqqsejn ta' qholja
mtarfa fuq il-batar u galli.

Bra, Giovanni, hemmek kifek l-imsejken
ommek sa kien saiet xbejba.

Ta' tfa' li kont jena qhall-ewwel qdaddijt
iz-zmin meħdi fil-grajjed ebejken
u sbiet tat-fulija. Missieri kien
kurunell fl-esercitu, li kelle l-kwartieri
tiegħu f' Madrid. Jena kont imhabba
b'galli kollha, u hu imhabbi kien
inoddieli bizzejjed, qhalkemm ma
kien jarami ta' sikwit, u j-zzajjar
tiegħu kien aktara imghajjed u
qasira. U qaddejja tad-dal kien
joghdu illi d-dmir tal-grad tiegħu
ma kien jagħti li wieted iħħis
il-hajja tad-dar; izda, meta kbirt,

il-qtasqal u dak id-dehem illi jissel
l-imbtabba, nebbkuni li missieri
kien jattli l-attjar zmin tiegħu fit-
tweqfien tal-politika u fil-għied
tal-partiti. Dik il-tabta Spanja
kienet magħsuma bejn dawk tal-
Gvern u dawk li kienu jgħommu
mal-pretendent tat-tron. Minn
dik is-reqta li ksejt dawn l-im-
bierka ta' sigrieti, dhal f'batan
ta' dwejjaq u ta' qiegħ il-qalb,
għaliex dejjem kont nibja' li xi
hemm kien jigi fuq missieri.
Il-qalbi hebruni fis-senwa għaliex
qinnata wadta j-zewg partiti
għu fl-idejn bl-ikrah, u missieri
sab ntru fil-transija, u fil-waxx
ta' qviera bejn l-attwa. (Pawza)
Ma nistax ninsa dawk id-dehriet
tal-biza' u l-waxx ta' dawk
il-grajja għadu jkexkiseni, satansitu
fil-wens u fis-satra ta' dan il-
kullegj.

Bosta drabi, tziubi jkarkar l-ijn
l-ingħoddi u nisthajjel qiegħed
nisma' għal darb' oħra l-kamba
tan-nies li kienu qanun xewwiera,
id-damdim tat-trabar li pejta

għat-taqbida, il-giri taj-zwiemel
u l-tsejjes matmura tal-karrijiet
magħobbija bil-kannuni, l-ordnijiet
mattefa tal-fizzjali, imbagħad
izzjed għawwi, Tweżżiq, ċekiċ ta'
xwabel u ta' xkubette... u f'daqqa
wahda sikta bħal ta' qabar.

Ah! fakasra, f'dik it-taqbida kien
hemm l-imsejken misieri jiggjied.

Miskin!... kemm garrabt dwejjaq,
u kbatijet. U, għidli, Giovanni, kif
u għaliex trigt minn Spanja?

Il-partit li kien fih misieri, tareg
tellief, u għalhekk ir-rebbehin b'dew
ifittan l-mewt ta' l-egħdewwa taqthom.
4' wieted minn dawra il-jiem tal-
biza', wieted batni gie d-dar u
kalab lis-sefturi bies ikellimni. Kien
misieri. Huwa galli bies natarbu
għaliex traggjietna kienet tinstab
indendla f'xagħra. Għalhekk, meta
dalam ser, atna trabna lejn Kadiz,
lejn sibna bastiment għal Genova.
Meta wasalna f'din il-belt, atna
ltaqina ma' tafna ktrieb tal-partit
ta' misieri. Huwa talbuk li jerga'
jinqtaqad magħhom u jerggħu jinorru
jiggjieldu kontra l-partit l-iehor.

Giuseppe.

Giovanni

Misseni malajr laga' din it - talba
u qabel ma telag, ma' stabu, huwa
daktarini f' dan il - kullejj.

Giuseppe

Oh! f' liema batar ta' dikejjag, kellna
ngtadde! ..... Emminni, Giovanni,
wara li gtidtli l-grajja tiegtek,
jema nt ossni li ngbidt lej kif
ma ngbidt lej ebda taddietor.
u natseb illi Alla nred ilagqagha
kawnekk, bies nfarju 'l xulxin
billi t - tnejn bla atwa, u ltrima
t - tnejn.

Giovanni

Ma nistasc infissirtek x' farag
qiegtadha gżibli ntabbtek, le, mil-
lun 'il quddiem atna ma nibqgthux
barranin, izda nsiru atwa.
(Giuseppe u Giovanni jitghannu).

Is-Separju jinzal.

ATT II.

9x-xena tarja' tinaprezjenta l-istess
kamsa. Guzeppi qiegħed jkteb fuq
il-mejda. # 'daqqa waħda jidhol
Dun Injaz biż-żgħira (Min) ta' Guzeppi.

Dun Injaz

Guzeppi, qie ż-żgħira biż jarak. Billi
mhux sejer idem aktar minn erba'
u għoxrin siegħa f'din il-belt, jena
ser intik il-permess biż tkun tista'
totroq miegħu sal-lejla.

Guzeppi
Dun Injaz

Grazzi tafna, Dun Injaz.
Safha, Dott. Il-lejla qabel ma titlaq,
mistieg, narja' narak.

Min.

Guzeppi

Au Revoir, Mons. (Totroq)
(Jersaq b'għajnejha lejha iżjed u jgħannqu)
Kif int, zi?

Min.

~~Aħax~~ * mhux tafni. Iżni ma nigi
narak, hux? Izda l-lejla minn
naqndu dawra mal-belt, imbagħad
imminu miegħu għand il-kugħini li
ilhom tafna ma jkollhom iżjara
minn għandek. Guż, issa mistieg,
inkun naf kif inti sejer fl-istudju
tiegħek.

Guzeppi

mill-aħbar darba li qie tarani, jena
mxejt il quddiem ferm, kif jidher
p-surmastrijet tiegħi kollha. Bil-

taqq, zi, is- superju qibli f'din il-
hmagira, tfajjil Spanjol li jismu Giovanni
Zamora, il-tim minn ommu, u
lanqas qhandu tutu. Mill-ewwel
jismu li gie, atwa sima traqa watda,
mintabbu bhall-atwa.

Mime

histieg illi nara dan il- tabib tiegħi
u l- ttrib l-otra kollha tal- kulleggi,
qabel ma notorju qhall- pastiggjata.

Giuseppe

ti, Giovanni dalwaqt jigi qhalis is-
siegħa tal- lezzjoni tiegħi ^{spiccat}
(Giovanni jifaccia fil- bieb) ^{ta' kotba f'idej} ^{hawn} hu,
zi, il- matbul tabib tiegħi. Giovanni
dan huwa z-ziju minn, li ta tsilbi
meta sfajt il-tim.

Giovanni

(Giovanni u Mime jekdu b'idejn xulxin).
Qhandi jgħid b' ~~konoszenza~~.

Mime

Giuseppe qhandu kemm qalli kemm
mintabbu bejnietkom.

Giovanni

Dak li qallek Giuseppe, huwa minnu
qhas atwa mintabbu bhall-atwa.

(Giovanni jersaq lejn il- mejda bies
iqiegħed il- kotba li qhandu f'idej, fil-
waqt illi Mime jersaq qhalih watdu.)

Mime

Imsejkenin! Kemm jinhabbu! Ijda li
kemm jafu li f' qisimhom jigi demm
wieded, kemm kienet tsebbat aktar
is- rabta ta' bejnietkom. Jen ma

nistax ~~ni~~ nikafidhom is-sensjela
tal-grajja tagħhom li aktarx twegġgħal-
hom qalbhom, u għalhekk, għalhekk
jaqbel li nhallihom fil-qstama.

Giuseppe.

Giovanni, iż-żgħir tal-abni b'isem jara
l-kliem tiegħi l-oħra tal-kulleġġ.
Min haun u nofs siegħa oħra,
nerġgħu nbumu miegħek. (Għoq f'lim-
kien ma' zijuh.)

Giovanni

(Ipoqgi bil-qiegħda tdejn il-mejda
li klieb f'idu. Wara ftit jidhol Dun
Luġaz ma' hardu).

Dun Luġaz.

Giovanni gie missierek b'isem jara.
(Għoq.)

Giovanni

(Imur l'għajja jgħannaq, lil missieru).

Hardu.

(Jietu f'idiegh id ibnu u t'lehen mikom
igħidli). Għidli, Giovanni, min hu
l-briedem li inti thobb l-izzjed fid-
dinja?

Giovanni

(Mistagħġib għal din id-domanda). Inti, missier.

Hardu.

Mela, inti lest b'isem tiegħi kull
fejn ingħidlek? Inti lest b'isem taqqam
miegħi, faqqam u n-matrub-it-twegħin,
in-niket u l-għera tal-tajja?

Giovanni

Kif testa' tatsel li le!

Hardu.

Atfirli, ibni. (Pawsa) Il-partit tal-
Prinċep, tilef kolloxx, saħanitra t-
tama: il-ftit qid li kelli, tradhuli,

u jena stess infitted għall - mewt. Til-
pot hemm bastiment li jista' jwassalni
f' pajjiz fejn, bla magħruf inkun
mista' bla ma nisthi, naqfa' l-għajnejn
Zigi miegħi, ibni?

Goranni. Insi minni. (Goranni jekur xi żewġ
kotba u jitleq, 'l bara flimkien ma'
missieru.

Giuseppe. (Wara ftit, jidhol ma' zijuh). Zi, Goranni
mhux hawn. Ilu ftit, atna ftehimna
kif taf inti, li nerigħtu mill-tagħtu.
(Ithares lejn il - mejda u jersaq lejha
mistgħajb). Il - kotba ta' Goranni
mhumiex hawn, banqas.

Dun Injaz. Giuseppe, għandi nqaslek li Goranni
telaq mill - kulleġġ għal dejjem flim-
kien ma' missieru, iżda qabel telaq,
qalli bies inselli għalik u bies
nqaslek li hu jibqa' jhobbok sa
l-aħtar nifs ta' taġtu.

Giuseppe. (Jibki) Oh! Kemm hi kiefra xortija.
Ilna xahrejn flimkien u issa kellna
ninfiddu hekk! Issa ma jkollni l-hadd
ta' wens għalija f' din il-kamra.

Mina. Tibja' sejn, Giuseppe. Jena sejjer
notorjok mill - kulleġġ bies tmur
taħxi mal - kugini taġtuwa. Għalhekk,
bl-żewġ u la tlekk.

Giuseppe / (Għada jibki) Oh! Għadara min jaf,
għadse ikolli x-xorti li nridha,
miltaga' u min għaqad ma' Goranni.

Is- Separju Ginzel.

ATT III.

Ix - xena tiraprezenta daqsxejn ta' kamajra
ta' wieted skarpar xit. L-għamara
turi li x-xwejjati huwa fqir. Pawlu,
l-iskarpar qiegħed jathdem. Il-bieb ithabbat.

Pawlu. Min hemm? Jagaw int, Wenz (Imur
jiftat. Gidtnu Goranni u Nardu). X'nista'
naqtmell għalikom?

Nardu. Smajt illi għandek kamra għall-kiri.

Pawlu. Minnu, iżda l-kamra hija waħda, u
minn dak li qiegħed nara, intom tnejn.

Nardu. (Jurih lil Goranni) Dan huwa ibni, Goranni.

Pawlu. Mifrathlek. (Ibaxxi rasu). Il-kamra hija
hekk dejqa li ma nafex kif tistgħu
toqgħodu t-tnejn. Hi kif inhi, ejjew
arawha. (Idattalhom go kamra u
wara ftit, jirgħu jothorqu.) Hux sewwa,
għidtilkom li dejqa wisq? (Iqib zewġ
siggijet). Istriku nitfa, għalies sa-
kemm gjeju hawn fuq, ttejjgilkom
titilgħu bosta tarq.

(Goranni u Nardu jproqgu bil- qiegħda. Pawlu
daqxijn turla).

Pawlu. Jekk imbaxxad is-sinjur iż-żgħir ikun
iind jorqod f'daqxijn ta' sodda li
għandi f'kamarti, jidherli li nistgħu
nsewvu kollos.

Goranni. Għaliġi aktar minn biż-żejjed. u atna
nibqgħu naphulek, jekk joqgħbok tqegħidna
hekk.

Nardu. Issa, il-lejla ngomni l-ftit tnejn
li għandna. Goranni, imsi mmorru
kalli nippreparaw l-affarijiet. Daktha.
(Jitlaq ma' Goranni).

Pawlu. Min jaf x'għamla ta' nies huma dawn,
għandni minn nies tiggerra wara
xortiha, jista' jkun ukoll nies bla
għaqal u bla raj li berbaq għidhom.
Dan l-Ispanjol, meta thares lej,
tatisbu xi granatier, ieber ieber qisu
għurda, u meta jgħid xi kelma
donnu qiegħed jgħidmillek xi favur.
Raf illi, meta wieted ikun iindorni
fil-wisa' u fil-gid, ma jista' malajr
jidra l-faqar. U dan ibru, kemm
hu telu, jahasra, u kemm hu fqajjar,
natisb illi nqgħandhom flus bil-
italjani tal-bera. Ahjar li ma
lqaythom xejn. x'għamilt b'idejja.

(Pawla) U iwa, fl-attar mill-attar Alla qatt ma jib ghat salib li ma nifidtuhs: mistenna li jkun kollha sewwa.

(Jaqbad jatkdem).

Giovanni (Shabbat il-bieb u jidhol) Missiri mar isib raġel bies jib ghat l-affarijiet miegħu u huwa baqtlek il-flus ta' l-ewwel xahrejn kera.

Pawla. Ma kellux għalfejn iġġagħel daqshekk (fil-waqt li jiekru l-flus u jgħidhom fil-but). U għidli, sinjur, tsibtu għall-ikel.

Giovanni Missiri qal li mmomni nippranzaw barra.

Pawla. U għall-fatra?

Giovanni Diġa għamildniha.

Pawla. Billi jien għadni ma tsibt xejn għall-ikel, sejjn niatri xi taġa. (Jothrog).

Giovanni. (Jaqbad ktieb u jibda jaqra) Jatasta! Kemm ilni ma nara lil-katib ta' galbi, Guzeppi. Min jaf għadux fil-kulleġġ? (Jaqra' jaqbad jaqra) Kemm għandi x'ingħidlu lit-twaġġib Guzeppi! X'faraq ikun għalija, indeni u niket tiegħi miegħu! (Jaqra' jaqbad jaqra).

Mardu (Jidhol - b'lehen miksura) Giovanni, il-lum ma qajtx. biz-zejjed bies intallsu l-ikla.

Giovanni. Sibja, sejn missier. Forsi għada taġla' aktar. Għalix qiegħed taqta' galbek?

Nardu. Li kont wahdi! Kont midhol suldat, u
ma ngariaba kuljum il-ghafra tal-
guth, anqas il-moghdrija bla tmeina
ta' nies bla qalb.

Giovanni. (b' leken imbikki). Missier, kieku kont
wahdek min kien itabbok?

Nardu. (Ighannaq lil ibnu). Ah fili, Goran, dawn
il-kelbiet ma targa minn qalbi.
Per megi' notrog bis nara naqlax
xi kaja oħra tal-flus.

Giovanni. Zomm dejjem it-tama tiegħek f'Alla,
(fil-waqt li Nardu jotróg. Giovanni
jerġa' jibda jaqra).

Paulu. (gidhol b'xi affarijiet ta' l-ikel f'idu).
Giovanni, inti qadek ma kiltax, hux
tassew? Jintteq li l-lum tiekol
miegħi.

Giovanni. Nizzik kaja. Jekk niekol issa ma
nkunx nista' l-lejla niekol ma'
missieri, iżda jekk tisteq, li ma
tkunx wahdek fil-mejda, nista'
noqgħod naqra dawn il-ktieb ta'
l-Ispanjol ma' gimbek.

Paulu. Imma nitoss li jien u ma nkunx
nista' iżjed indaq gidma mill-ikel
tiegħi, jekk inti ~~te~~ ma taterx sehem
minnu. Dal-ghodu, inti għidtdi li ser
tippranza barha mal-papa. Jina naf

bij-zejjed x' sara ta' ikle hi dik taqtkom.
Wiked kabb tiegħi, li jgħix fil-kampanja
qalli illi ta' sikivit huwa jara lilek
u lil missierek tdejn id-dar tiegħu
tiekku flimkien kiera hobz, u tiegħu
titilga bil-tsieb li tadd ma rakkom.
Għalhekk, il-lum nitolbok li tiekol miegħi.

Giovanni.

Il-lum nagħmel kif tistax, int, bies
ma naqşamlekk qalbek.

Paulu.

Għidli s-sewwa, kemm ilek ma ddug,
il-laham?

Giovanni.

Ibni xi qingħatijn.

Paulu.

U fil-qtodu x' tiekku fil-fatra?

Giovanni.

4tit hobz.

Paulu.

U fl-ikta ta' fil-qtasija?

Giovanni.

Aktarx hobz wadnu; iżda xi drabi nidm
ftit tisjin. Imma nitolbok, tħalli qatt
lil missieri jintebat li inti taf dawn
il-twejjeġ, qtax zgur li jaqsam qalbu.

Paulu.

Ruġhu ta' tfejjil! Iżda inti ma tistax
u mgħandek tghaddi din il-tajja.
Jekk tibqa' sejin hekk, tatli sathth; u
jekk Alla jhars qatt tigi miegħi?

Giovanni.

Merqa' nara lil ommi. (Wara li jatsel
ftit) Iżda mbagħad, l-imsejken missieri
tibqa' wadnu fid-dinja.

Paulu.

Mela wegħidni li mil-lum 'il quddiem
tib-da taqsam miegħi kull jum l-ikel

ta' nofs in-nhar.

Giovanni.

Ma nistax: bies nagħmel hekk, ikolli
nagħdi minn missieri. u mbagħt ad jarga'
hemm hejja oħra, l-ikel ma jtuqnie
meta niftakar illi bosta drabi missieri
ma jkollux bies jtrejjaq.

Paulu.

Oh! Int anghu tassew? Għandek mitt
elf raġun. natsbu kif nistgħu nsewvu
l-ħsara 'xort' oħra. Kieku nqatidni aħna,
jimeaxili nsiblek xi tfajjel sinjur
li jrid jtgħallim l-Isparanjol u inti
tmur toqgħod mal-familja tiegħu.
hekk nagħmlu, u inti mbagħtad ma
tibqax tghix f'dan il-faqar.

Giovanni.

Jien nagħmel kolloxx bies iktaffi
xi ftit id-dwejjaq, u t-tbatijiet ta'
missieri, iżda nibza' li missieri
ma jkunx jrid jarani natdem minn
issa. ~~tal~~

Paulu.

Nippuraw Giovan, inti fittex li thejji
lil missierek u jiena nithabat bies
insiblek tfajjel li jrid jekun l-privat
ta' l-Isparanjol.

Giovanni.

(Ighannaq lil Paulu). Alla jgħallsek u
jierkek. Natseb li fl-aħħar mill-aħħar
missieri jgħallini nagħti l-privat, sabien
ma jaranix iżjed f'dan il-faqar.

(Is-Separju jingel).

Att IV.

(Ix-xena tiraprezenta kamra pulita u madifa, u fuq sodda jinstab wieted xit il-Konti Gorg Perellos, bil-qiegħda, dahru ma' l-intaded. Hemm seftur ma' ġenb hu. Idoqq nofs il-lejl.)

Seftur. Sur Konti, jiena diġa b'għatt għat-tabib, mela u niegħera li ma jiduna ma jiġi.

Konti. Għalfejn b'għatt għat-tabib? Mela, jien magħtadek li magħandi xejn.

(Min barra jinstama' karozzin jiegħaf.)

Seftur. Sur Konti, natseb illi t-tabib wasal.

(Jotroġ u wara f'it jidhol mat-tabib hin.)

Konti. Sur duttur, ma kineta il-fehma tiegħi illi nigħbek sa hawnhekk f'dan il-hin. Kien is-seftur li fitt iż-żgħir għal saħħti, dherlu li għandi b'għann it-tabib.

(Wara pawla). Sejjakt u staqsejt kofna tobbi magħrufa, iżda tradd minnhom ma għaraf il-marda li qiegħda tifnini u għalhekk ma setgħux isibni d-duwa' li tista' tfejjaqni.

Mimni. (Għasaq ma' ġenb is-mas tas-sodda, jidher bejn subgħajh il-polz tal-Konti)
Sur Konti, inti marid bassu, iżda b'marda tas-rut illi x-xjenza li jien u t-tobba, kollha t'għallimna,

ma tistax tfejjaqha. Il-wegghat u
d-dwejjag, tal-gisem gijjin mid-dwejjag
u t-tatbit tar-nit. Inti ni ghoxxin
sena ihu, sibt nttak f' tatbala li
tallietlek go qalbek il-passjoni qalila
tal-mibgheda u jiena qieghed min-
tebat illi dik il-mibgheda ghada
ma ntfietx giewwa sidrek u bthalha
susa qieghda tgerrimlek l-eghrug
ta' kaxtek.

Kouti

(b'lehen qawwi). Binjer int min int
li ghandek il-tala tkellimni hekk?

Minu.

Jiena talib, talib illi jista' ighidlek
dak li ma gharfus ighidulek it-
tobba l-oħra. Ma hemma, Ser Kouti,
tliet tieg waha li tista' targa'
qgiffek f'satttek. tagħmel kilttek
kollha b'ia titli dik il-mibgheda
li qieghda, tikollok qalbek, u għal
bosta jmien beghditk minn pajjizik
u mill-kbrib ta' zghuzitk.

Kouti.

(Ighajjat u fl-istess waqt, ighannaq lil
minu). Minu! Kugin matbub tiegħi!
(Wara pauza). Min inid nith addet
miegħek fuq il-għajjet ta' dawn
il-ghoxrin sena li ilna mifrudin
u mibegħdin wieted minn l-ietor.
Huma għajja ta' niket, inna ntoss

illi t'farraghi mhux ftit jekk jiena niftat
qalbi mieghek u naqam ghommi mieghek.
Kugin, għadek tiftakarha lil oħti?

Mim.

(*b' leten miksus*). Ngħid li niftakarha!
Uf darba tkellimna fuqha fiz-zmien li
konna koll benjin u f' sikkina.

Kont.

Bassew, mela għadek tiftakar ukoll
illi hi kienet il-hena ta' omni u ta'
missieri, u kemm huma kienet mkabbrin
biha u jibzgu għaliha u tiftakar ukoll
li hi kienet l-egħzejj ta' ja li jien kelli
fid-dinja, u kemm kont nitgħaxxaq
meta kont natseb li għamta naraha
mizzewga u omni hienja u matbuba,
indawra b' uliedha fid-dar ta'
missieri, u ssebbat u t'farrag bil-
leten tagħha, bid-dehra tagħha u
bi rigibitha l-attar sin tax-xjot
tagħha. Ejjeb, issa taf kif dik il-
kalja miegħet għal dik l-imhabba
bağħwa kollha? Taf int, imhabba
fih, fix sfaw it-tamiet kollha
li kellha?

Mim.

Jiena kont aer insiefer għal Amerika,
meta oħtok tarbet mid-dar bex
titgħaxxaq ma' wieħed Spanjol, meta
rajt lura, id-dar tagħkom sibtha
battala.

Konti.

Imma inti ma tista' fasal qatt b'ix
tifhem il-qalb iebra u tansa ta' ohti.
Gorg, atseb illi dik l-insejken
mietet, u l-hena tagħha kellha
traja qasira. Alla għur tafilha, u
inti ma tafidhied?

Min.

Konti

(b'lehen matnuq). Iva, jien ukoll t'firtil-
ha, imma t'firt lila biss. Hallini
nisekta nithaddet fuq għajjiti. Lejla
wakda li l-batar ~~hien~~ imqalleb
min tempesta li b'talha, natsab, int
ma rajt qatt fis-safar tiegħek, bastiment
spanjol tkisser fuq il-blat, ftit
boqhod mid-dar fejn konna noqgħodu.
Bosta min-nies għerqa, oħrajn, bil-
għajruna tas-sajjeda li għew lej
ix-xatt b'ix jagħtu daqqa t'id-
telser mill-għerqa.

Haja minn awl-id-dinja, kultadd
bl-imhatri min jilqa' lil dawn
l-insejkenin qo dawn, u jena ukoll
ilqajt fid-dar tagħna wieted jagħzajt
li jien b'dawn l-idejn kont tkrist
mill-qilla tal-batar. Dak iż-żajt
kien fizjal Spanjol. Għall-hwel
hsibnich qiegħed imut, daqs kemm
kien mitluq, u midrub ikrak, iżda
ftit ftit, bil-għajruniet ta' kull xorta

u bl- imt'abba li biha donna bih, bhalli-
kierku wethed minn kutna, beda jitejjer
u f'tul xaxar figg. Issa dan il-fizzjal,
wara li tajnieb thastu mill-gdid, kafa
tast saqqih il-tomina u t-tjeba
taghna kollha, nesa d-dmir li hu
kellu lejn min kien laqgħu go
daru, thajjar u rebat l- imt'abba
ta' ohti, u billi kellu jargħa' lejn
pajjizju, baqa' sa kemm dan warha
u qiegħha tmur miegħu. Lili, bex
mqtidlek, ma ridtx nemmen illi
dak l- Ispanjol jagħmel kaja hekk
kiefra u mahmija. U se frattant,
huwa q'andha u karab lil ohti
miegħu f' lejla xiturja.

4tit toz- zmir wara, misieri u
ommi mietu bl- isem ta' binthom
fuq ibrihom.

Ninu.

Kontu.

L- imsejken mietet hix ukoll.
Ira, mietet tames sin wara; mietet
fil- hin illi zingħa, hardu zamora,
imt'abbel fil- ghied tal-partiti, anqas
ma ned imur jietu minn q'andha
l- abtar tiskina, mietet u thalliet iltim
bla wens lil binha wahdani, Giovanni.
(Wara pauza daqqsejn twila) Lil hardu
Zamora, ir- ragel li seraqfi lil ohti,

u għamilihi l'tim, jiena bdejt nobgħodu
tafna. Fi Spanja, kien hemm il-
għerira: jiena mojt hemmhekk, thaxxift
f'heimi, mata kien jiggieded Zamora,
Zammajt mal-partit l-istor lit-
tama li jigi taht idijja u nioven-
dika, niti minni. Jiena ddeffist
fil-palazz tal-princep, u fl-attar
insexxili naqla' l-post ta' ambascatur
f'Madrid. Jiena fittaxxiftu kullimkien
lil Zamora, izda qatt ma ntqajt
miegħu, izda naf illi huwa qiegħed
jigħerra mad-dinja bla dar u bla
sold, b'tal wieted mistut, jittallab
xi loqma, fil-waqt illi jiena qiegħed
ngħum fil-għana. El-vendetta
tiegħi hija kbira, izda għad ma hix
mitmuma, natsel' illi nigi f'tiegħi
għal kollox, dak in-nhar li miltaga'
ma' Zamora, ngħidlu min jien u
ngħabbad lis-servi jkicuh bis-
sagajn minn quddieni.

Minn.

Kugin, izda ftakar f'bin l-insejtna
t'ok.

Konti

Jaqsam ma' misjenu x-xorti tiegħu.

Minn.

Izda, l-iben ngħanduse t'tija.

Konti

Huwa misel Zamora. (Pawra).

Minn

Għidli kugin, thossok hien u galbek

gawrija?

Konti.

Le, il-hena hija bogħod minni. Din il-henija li tant fittiat u giejt warajha il-lum li hi tiegħi u giegt da għandi, int b'akt li xtra jtha għali wisq, u l-vendetta jkk fiha toqtna tajba bil-bidu, ittiqtnu qarsa u nqitna wara, u titfghalek l-im-mar qo galbek.

Minu.

Konti.

(b'lehen inabjat). Kif! Jena matfer lil Zamora? Jena niethu b'idejn dak li kanab lil oħti? Qatt ma jkun dan, qatt ma jkun dan, qed tifhimni, Min! (Pawsa). Min, qatt ma kont nobsor li għandi nisima! dan il-kliem minn fommok, kieku qaluli traddietor kont ingabbzin l-barru minn dari. X'hin atarfelek, tsibt li vjajt sibt il-habib ta' galbi iżda jkk tissokta tkellimni kif kellimni issa, jena jkollu, inkejja fiha niethad il-hiberija li b'diet ma' iżgħuzitna.

Minu

(fil-waqt li jietu f'idejh id il-lemnija tal-Konti) Gorg, taf x'inti tghidli?

Konti

(b'lehen matnuq). Atfiri, kuzin, inti tara fix tinstab din l-imsejkenha galbi; atfiri, iżda ma nikomplex.

nithaddu fuq l-impjoddi.
Minn. Kif trid int. (L-arlojj jinstama' jdoqq
it-tlieta). (Huwa jgum). Sejjer intallik,
ghalies ilni fuq saqajja aktar minn
tomistax il-sieqta. 4' nofs-in-nhar
nerga' nigi narak man-nepputi
tiegħi, Guzeppi u nibqgħu hawnhekk,
b'ies impjoddi flimkien il-bqija
tal-qumata.

Konti. Nizzjik tajr, Min. (Jiddu b'idejn
sulxin u nibqgħad minn jotrōq.)

Jinzel is-Separju.

ATT V.

In-xena hija l-istess bħal tar-naba' Att
II-Konti qiegħed fis-sodda. (Idoqq nofs in-
nhar.)

Minn. (Jiddu flimkien ma' Guzeppi). Ergajt qiegt
b'ies narak.

Konti. Il-ghodwa t-tajba, kuzin. (Inbqgħad itau
lejn Guzeppi). Kemm għandi nibqa' nafhulek
li ma stmerrejt tigi zżur lili, xwejjat
marid, dejjem bid-dwejjaq.

Guzeppi. X' inti tghid, Sur Konti? Minn wieċek
u mid-dehra tiegħek ma tidhera li

int marid. u l-kelem tieghek juri li
inti f' sikktek u għandek buli tajba.

Konti
minu. (bi tbrissima f' fommni). Poggju bil-qiegħda
(jietu siggu u poggju bil-qiegħda).

Qiegħed nqatid, Gorg, int marid li
taqtnel l-estigubijiet. Dal-lejl kellek
xejta ta' wlehed li tidqhidlu joqgħod
xaxar fis-sodda, u isla minn
wiecek bil-kelem kemm tintebat li
kont marid.

Konti. It-tama li kelli taj-zjara taqtkom,
fejjaqtni. (Wara pawsa). Kemm ili ma
jkolli jinn ta' ferti bħal-lum!

Guzeppe. (Gaqbad album li jkun hemm fuq il-
mejda u jibda jgħallat il-faccati
tiegħu).

Konti. (Lil minu). Habib, qhidli traja: fejn
u x'għandek f' rasek li taqiegħed
lid dan in-nepputi tiegħek?

Minu. Nistqarlek li għadni ma nafa ser
naqbad naqtnel bih. Izda, billi jiena
għandi tsiel illi nisiefer għal Amerika,
jeu ser inhalli u-nepputi tiegħi
għand xi qaba tiegħu.

Konti. Isma' min, għandek tihallih miegħi
lin-nepputi.

Minu. U għalhej?

Konti. Għalhej il-trajja tiegħi ta' watedi,

mingħajr kadd fid-dar li jista' u li
jaq isabbarni, ifarragni b'kelma ta'
mogħdrija, b'kelma ta' tlewwa, hi
tappa isba wisq, l-aktar - u dan
ikun sikwit - meta ntoxxni qalbi
sewda u mdejjaq. Jiena midqa'
x-xitwa kollha f'dan il-pajjiz,
u mista' nagħti zewġ kemamar
sbieħ u kbar lil Ġuzeppe.

Ninna.

Jiena nagħid qhalija, in-serrak moħti
u qalbi kieku u-nepputi, tiegħi
jku milqugħ f'darek u ^{ikun} intares
minnek.

Konti.

Il nagħtik kelmti li nżommu kif
tinżammu l-aktar traja qstazija.

Ninna.

Memmek, ġoq.

Konti.

lewwa wisq, mela staqsih jekk iidx.

Ninna.

(Lejjaħ lil Ġuzeppe). Ġuzeppe, il-konti
jateq li tqaddi x-xitwa li għaja
fid-dar tiegħu. Xi tgħid?

Ġuzeppe

Es-Sur Konti qalbu f'idejħ miegħu,
u inti taf biz-żejjed, zi li jena ma
qstax xewqa oħra kief li nagħmel
dak li jidherlek l-atyar.

Ninna.

Il-konti huwa tabib tiegħi, qhal
ftit ma qstax li huwa trija. hu
kien ukoll tabib ta' l-insejken
missierek, qstax qstax, jekk ma

terakhir juga ialah li toqtoq haum,
tista' ttemm ix-xewqa tal-Konti.

Giuseppe
Konti

Mela ngħid wa, u nibqa' nafulu.
Kemm għandek qalbek tajba, Giuseppe!
Alla jberkek u jhallas it-tjieba tiegħek
mil-lum 'il quddiem, jena nibda
msejjaħlek u nqimek bħalha u-nepputi
tiegħi.

Mim

Giuseppe, jien sifier lura lejn dari u
sen nibgħatlek dak kollu li għandek
bżonn. Sathha u tkun imbrerek.

(fil-waqt illi jhaddan lil Giuseppe).

Sathha, sus Konti, jien ma ndunsa
wisq, ma nerga' nigi narak. (Jietdu
b'idejn xulxin).

Is-Separju jingel.

ATT VI.

(Ix-xena tiraprezenta salott fid-
dar tal-Konti. Il-Konti qiegħed fuq
sufan jagra xi ġurnal)

Giuseppe

(Jidhol jigni fuq wieċen jidhru sin-
jali ta' fert) 'zi, fl-ahħar ilt qajt
mal-tħabib tiegħi tal-kulleġġ,
li jien intobbb u ngħozzi daga tieja.
Jlmi nfittaxi għal zimien twil u
fl-ahħar inexxili nsibu l-lejla.

qiegħed jaqti l-privat ta' l-Ispanjol
bil-giġi, it-tfajjel tal-ġenem taqtna.
(Wara pausa, iktid bil-mod) Zi kif
taf int, kull meta tlabtek xi traġa,
inti dejjem taqtni tajthieli. Issa
nitallbok illi tkalli lil dan il-
tabib tiegħi, jiġi jgħix hawn miegħi.
La trid hekk, jiena ntalli lil dan
il-tabib tiegħek jiġi hawn f'dari.
Jiena nagħmel kollha b'ed nara
lilek kuntent.

Konti.

Giuseppe
Konti

Grazzi tafna, zi.
x' jismu dan il-tabib tiegħek?

Giuseppe
Konti

Giovanni.
Il kunjomu?

Giuseppe
Konti

(Wara titt) Zamora.
(Ma l-aktar kelma, il-konti jkun
minn fuq is-sufan u jibda jinsxi
daqqa 'l hawn u daqqa 'l hemm.
Wiccu huwa ngarras.) Mela l-tabib
tiegħek tal-kulleġġ jismu Giovanni
Zamora?

Giuseppe
Konti

Iva, zi.
(Dejjem jinsxi). Imma dan il-tabib
tiegħek ..... dan il-tabib-tiegħek
huwa barrani?

Giuseppe
Konti

3 miled f' Madrid.
U kif zie qatt joġġhod f'dan il-pajjiż?

ma nafa, zi.
Giuseppe. U kif qat qe joqthod fidan il-pejiz?
Konti. U l- isem ta' misier il- talib
tieghek, tafu?

Giuseppe. Jekk niftakar sewwa, jisma hardu.
Konti. (Sijjem jimai, dagga nqthajjel u dagga
bil- mod u mbaghad b' leten atrax).

Giuseppe. Gib lil min trid bies
joqthod tieghek, imma mhux
Konti. lil dan il- talib tieghek, zamora.

Giuseppe. (Jinstethet fuq is- sultan jibki). Ziju!
Konti. Sama' Giuseppe, jien qat ma chadtlek
xejn, u jiena lest bies naqthik
kill ma titlobni, imma din il-
koga, li dan il- talib tieghek,
jigi jgthamar qe'wa dan, ma
nista' nqthaddhielek.

Giuseppe. (Ikompri jibki).
Konti. (Watdu). Iva intalli lil Giuseppe
jgib lil Goranni, sabies jinfred
min missienu; dik tkun qthalija
senedta oħra u mhux zghira.
Giuseppe. Bij- zjijed u tibkis aktar.
Konti. Bies narak kument, ser intallik
izzgib hawn lil Goranni.

Giuseppe. (Jimsat id- dnugth) Nizzik tajr, zi.
Konti. U meta nkun nista' ngibu?

Giuseppe. Mil- hwn stess, jekk trid. Imma
Konti. issa mid narak hieni u ferten.

Gjuzeppe (b' girja jmur jaqbad idejn il-Konti u jibda jbrushom). Oh! jien fertan, f' trazzietek, f' trazzietek, ziju!
(Jotroq jigni).

Konti. Hekk fl-ahhar ser nithallas minn nardu Zamora. Ser nilqa' lil ibnu f' dari, u jekk huwa jigi bies jiedu miegħu jien nqiegħel lis-sefturi jekkent bid-daqqiet ta' silq. (Jaqbad ktieb u jibda jaqra).

Gjuzeppe (gidhol flimkien ma' Giovanni). Ziju hann hu trabili, Giovanni.

Konti (Iqholli għażnejh minn fuq il-ktieb u jthares bic-ciera lejn Giovanni u b'lehen ibes). Għandi pjaci b'konozzenza!
(Iqum u jotroq).

Gjuzeppe. Sa fl-ahhar kellna nerjgħu nil-tagħħu bies nqgħien flimkien. Issa li l-Konti laqgħek f' dari, nistiegħ illi nara lil Konti u lil missierk jaqgħdu l-paci u jinsaw l-impjoddi tagħhom, li fuqu tkellimna l-ljla meta ltaqjina.

Seftur. (gidhol) Linjor il-Konti qalli bies nqgħidek illi huwa sejjor jara lil zjura li għadu kemm wasal mill-Amerika. Huwa jistiegħ illi tmur miegħu.

Giuseppe. Kolloxa pax. (Is-seftur jottroj). Goranni,
mistieg, illi tiqi maghna.

Goranni. Grazzi tafna. Izda l-lum ma
nistax nigi maghkom ghas intossini
ghajjen tafna.

Giuseppe. Sattha, ma ndumux ma nergghu
naraw lil xulsin.

Goranni. Sattha.

Giuseppe. (Jottroj.)

Goranni. (Jogghod jezamina l-kamra).

Seftur. (Jidhol) Singin, haun wiehed barrani
li jistieg, ikellmek.

Goranni. Min hu?

Seftur. Il-barrani ma nieda igħid ismu.

Goranni. Daxxlu t haunhekk. (Is-seftur
ibaxxi rasu u jitleq. Wara ftit, jidhol
hardu, missier Goranni). X' għandek
missier? Kemm qed narak hosbien
u bhal intawwad.

Hardu. Goranni, int gatt ma qdibt lil
missier, atllilli fuq, l-egħziz
haqa li għandek fid-dinja, fuq
it-tifkura ta' ommok il-ghajiza,
li ma tigdiblix engas isea.

Goranni. Natlillek missier.

Hardu. Tafu lil Konti Gorg Perellos?

Goranni. Iva, nafu tajjeb.

Hardu. Ah, niela tafu. (Fil-waqt, jaqbad

idejn Goranni u jgħafashomlu). U taf min hu dan il-konti Perellos? **Goranni.** Iz-zijn ta' Guzeppi, tal-kalib tiegħi tal-kulleġġ.

Nardu. U fejn twield u x'għamel?

Goranni. Missier jien dawn il-twejġ ma nafhom. Guzeppi gatt ma kelli min fuqhom, u gatt ma għaddeh minn rasi li mistaq fihomlu.

Nardu. (b'lehen irabjat). Minnu dan li inti qiegħed tghidli?

Goranni. (fil-waqt illi jibki). Iza, missier ximhu dan tiegħek? I' għamilt jiena, b'is qiegħed tkellimni hekk? Iza, natlifik li dak li għidtlek mhux tliet is-sewwa, u aktar milli għidtlek ma naf xejn. U nitlobok, jekk ttofbni tkellimni hekk bil-hena, tħallinise narak hekk indaqtaqta għalija?

Nardu. Ah firdi Goranni. imma għandek tkom taf illi dan il-konti Perellos elu s-smin jobgħodni, u li hu kien dak li tarafni minn pajjizi, u li nejjgħami minn kull ma kelli b'is qiegħed fil-faqar li minnabru fih.

Goranni. (mistgħajb, itares lejha).

Mardu

Ibni, inti għandek titlag minn din id-dar bla telf ta' zimien.

Giovanni

Missier, tista' għallin qps, tħallini noqgħod dal-lejl, intoss riġlejja ma jifilturnia. għaddej fuq i bħal tase taziu. U mbagħad, mgħandix insellem lil-habib tiegħi li laqgħani bl-akbar imtazza u jammuni miegħu, ~~met~~ mhux bħal qaddej, iżda bħal tħuk il-għaziz?

Mardu

(Errabjat). Mela inti qiegħed tit-nikken u qiegħed tħittex xi imma bix tibqa' fid-dar tal-għadu ta' missierek? Mela, inti trid tarmi taħt saqajh il-qiet ta' missierek, billi toqgħod bħal tallab fil-mejda ta' dak il-briedem li qiegħed jigri warajja u li qiegħed iżblatni ma' kulħadd? Tajeb, ibqa' hawnhekk, iżda kun af illi jena ma naqtrafx iżjed dak il-briedem li joqgħod taħt is-saqf tal-konti Perellos, għax ma jistħogħlux.

Giovanni

(Imbikki). Missier, kienet tifhem senwa a' qiegħed tghidli, tara li ma jistħogħlix dan il-kliem hekk ilbes. . . . Imxi mmorru

imqar jekk waqa' qtaxi mat - triq,
imqar jekk nitel qhal dejjem
l-imhabba ta' dak l-anglu ta'
Giuseppe li qtoqbu jsejjatli bl-isem
leha ta' "hi", Imxi, jien nigi
mieghek.

(Jinstama' l-toss ta' karazzin li
jiegaf quddiem il-bieb tal-Konti).
Missier, imxi mmornu. (Gipprova jmsi).

Hardu (Dwaqqfu). Le, sar il-tim^{leha} Sejjer
watdi u qtada niktibek[^] x' qhandek
taqtmel.

Konti (Jidhol ma' l-athar kheim ta' hardu u
jibduw itarsu lejn xulsin bic-ciera).
Sur kurnell, hardu Zamora, inti
qajt f' dari bies tara lil ilnek,
il-qaddej ten-nepputi tiegħi?

Hardu. (Jersaq lejn il-Konti u jersaq dirghajh
u bil-pomnijiet magħqudin) Gorg,
ilu qtoarin sema li tdlifna lil
xulsin mis-qteda qhall-mewt; sal-
lum inti qajt taqtmilli tsara
u qraj billi zammejt nitel
fil-bogħod u fil-hali. Issa
kun af li ma tatrabilix 'izjed.
(Goranni jidhol f'kamra oħra mbajja)
Jen niggildu lil-berati bic-xabla,
inkella haunhekk stess nitdok,

bil-kartiet lhal ma jittiedu l-gwej-
-jef.

ninu. (jidhol u jzomhom u jifridhom).
Giuseppe. (jidhol ma' zijuk u jibqa' dietel
fil-kamra fejn kien datal Giovanni.
(4tit wara jotrrog u mbikki). Zi,
eja malajr. Giovanni tassew tazir,
qiegħed imit.

ninu (jidhol bil-giri ma' Giuseppe fil-kamra
fejn jinstab Giovanni).
Nardu u l-Konti joqgħodu jinsu daqqa
'l hawn u daqqa 'l hemm, itarsu
xi minn daqqiet lejn xulxin). Wara
ftit, it-tnejn jippruvaw jiedtlu fil-
kamra fejn hemm Giovanni).

ninu. (Jotrrog fil-bieb). X' gjetu taqthlu
hawnhekk? Zi tridu min din
il-kamra? Jekk tridu demm
bri taqthlu l-ghata, hawn
tandu (4 il-tin jidhet f' riglejn
Nardu l-makter li għandu f' idu
m'appas bid-demm) Dak huwa
d-demm ta' ibnek (Itares
lejn il-Konti). Dak huwa d-demm
ta' ~~hant~~ u iben ottok.

Nardu (mistgħajb). Labib xi inti t'għid?
ninu. Iqgħid, iltqatlu; jiena ma
mudatals aktar bejnietkom;

Li-cappiq, tax-xwabel taqtkom
u t-tiri tal-pistoli q'andhom
imnejn iqajmu lil Giovanni mill-
medla tar-magda u mbaqtad
min jaf jekk jingħtu jagħtub
il-hajja li qiegħda tintefa
bil-mod il-mod. (Wara Pawsa).
Issaw, erqgħu sime tbiib b'tal ma
kontu q'osrin sena ilu. Dan id-
demm ta' Giovanni huwa kollu
xaxred imkabbra fil-mibqteda
qalila taqtkom. Hudu b'idejn
xulain u wegħdu lil xulain
li tibagħtu tbiib sa l-aktar
nifs ta' hajjtkom.

(Harde u l-Konti jethdu b'idejn
xulain u fuq wicċhom magħadhoms
jidher s-sinjali ta' mibqteda li
kellhom qabel.)

Harde
minu.

Tabit, nista' nara lil ibni?
Sur krunell, jekk Giovanni jagħi
qhalik, ikun dmiri li ndaħtlik
thdejh, iżda jekk il-marid ma
jitloba dan minn qalbu, la int,
Sur krunell, u l-anqas il-Konti
Perellos ma tidtlu fil-kamra
tiegħu bax tkun tafu. (Jidhol).

Seftur.

(Jotroq mill-kamra fejn jinstab

Giovanni).

Konti
Seftur

Kif inhu, Franqisk?
Ma tanta hu tajjub. Jatawra, min
jaf qhandmieg nitilfuhi lis-sinjuri
ic-ikejken. It-tabib qal li jekk
sa siegħa oħra Giovanni jibqa'
f'din il-kundizzjoni, ikollu
prezzat lil-qassis. (Jotroq minn
bieb itor).

Il-Konti u l-kurrunell jibdu mill-
gdid jinsu daqqa 'l hawn u
daqqa 'l hemm, qishom qegħdin
fuq in-nar. Fuq fommhom,
jidher illi huma qegħdin ilissu
xi talb.)

Minn

(Jotroq). Irnin grazzjaw il-Bambin,
qhalies Giovanni qhadde qh all-atjar
sewwa. Ser ingibulkom bies
karawh. (Jidhol u jingja' jgħib
fuq diqħajh lil Giovanni, t'rasu
mfassata. Ipoġġi lil Giovanni fuq
sufan).

Giuseppe

(Jotroq ukoll mill-kamra, u fuq
wieċer jidher sinjali li kien
qiegħed jibki).
(Mardu u l-Konti jersqu lejn is-
sufan u jpoġġu qħarkuptyhom
kdejn Giovanni.)

Mardu (Lil-Konti). Minn għand dan l-angħu,
nafuk il-mistrilt ta' xjuchtna.
(Lgħannaq lil ibnu u wara pawla).
Dalwaqt iġhad dilek kolloz, Giovanni.
Kien ferhan, għalies inti u l-tabib
tiegħek, Ġuzzeppi, għamiltu tdrub
lili u l-Konti Ġorġ Perellos, li
hu tu ommok, wara għosrin sena
ta' miqgħeda l-aktar kerha.

Giovanni. (Ithares mist għajeb lejn il-Konti).
Konti. Giovanni, jien diġa tsibt għal dar
iejkna' fil-kampanja, sabies
meta tkun tajjeb, inkunni nistgħu
ngattgħu xi titt xhur hemm, flim-
kien ma' missierek, ma' miegħi,
mat-tabib u ma' Ġuzzeppi, li
jiġi l-kunjin tiegħek.

Giovanni. (L'lehen miksur). Le, Ġuzzeppi mhux
hu l-kunjin tiegħi iżda huwa
tija l-matbul li ngħozz daqs
dawl għajnejja.

Ġuzzeppi. (Lgħannaq lil Giovanni). Għajiz tija!

Is-Separju jinzal.

Tmien.

Victor Mercieca.

22/1/45.